

PAR BURTIM

2017, *Leontīne Apšeniece*

BURTENI SPIELEJĀS

D burtenš — dirigents —
Diskotekā dirigāja.
Dodžu dāly diļļu māitys.
Draiskuleigi dancynōja.

F burtenš ir flora, fauna,
Fazans, filologeja,
Feja, filmu fane Frīda,
Feletons i fabula.

G burtenš gaviļāja,
Garauseiti gaideidams;
Garauseitš grōvmali
Guļ greisleiša gulteni.

L burtenš leidumā
Leigačōs leigojās.
Lobi ļaudš Latgolā
Līksmōtis līksmōjās,

Ļ burtenš Ļaudonā
Ļaudaveni lyukōjās,
Ļaudaveni ļauni ļaudš
Ļaundaram atdavuši.

M burtenš, maliejenš,
Moltuvī myltus mola.
Mōtis maitys maļdājās,
Myltu maisus mekleidamys.

S burtenš sōnus sylda,
Sauleitī sādādams.
Siebrinīki slūtys sīn,
Senus stōstus stōsteidami

T burtenš trūksni taisa,
Tōšu tauri taurādams;
Takseits tāva teirumā,
Talcinīkus tronkōdams.

V burtenš ai vucineni
Vacainī vaļōjās,
Vacō vuška veizeitōs
Vīna vylka vazumeni.

Põrvierteibu meiklis

1928.3, *J. Cakuls, Borkovā*

Ar burtu „S” muns īsōkums —
Daudz dorba reikim pīdarums;
Kod vīnu „S” nūst streipōsim,
Tod svōrka daļu dabōsim.
Ka vāļ burtu atmāssim,
To zāmī — tymsā nūklusim;
Ka vāļ vīns burts streipōts kliuṣ,
Tod dzīsmis pīdzīdōjums b̄yṣ.
I piedeigi, ka vāļ vīns kreit,
Tod Alfa vīneigs palīk šeit.

1928.10, *J. Ondrups, Atašīnī*

Roksti „b” maṅ sōkumā
I vāļç drūši mugorā!
A ka „b” tu mastu nūstu,
As tevi skrōpātu i kūstu.

1929.6, *J. Kuzma, Augustovā*

Ar „s” as asmu bareiba,
Kas saimineicai dereiga.
Ka vosor svīdrūs strōdōsi,
To zīmai daudz tō pīkrōsi.
Ar „p” as asmu škidrumenš,
Tū mīļoj jaunīs dzeivinīcenš.
A kod „p” vītā „v” tu liksi,
Tod padareiṣu, ka trokōsi i klīgsi.

1929.6, *A. Savickis, Varakļonūs*

Ar „s” as asmu moza līta,
Kas dažu nūvad kopa vītā.
Ka pyrmū burtu atsvīssit
I „k” tō vītā īlīksit,
To dabōsit jiuš kukaini,
Kas maitoj kotru vylnoni.

1929.8, *Anna Olekšs, Kokorevā*

Kas maitai nav, tys bryutái ir,
Kod sīva teik, tod atjymts teik.
Kū veļti meklāṭ Latgolā,
Tū vīgli atrašṭ Kurzemī.

1929.9, *J. Latgalīts*

Jōneitš, mozīs sovvaļņīks,
„Kar” pi dīga „páli”.
Klauš, ar vysu sīnamū,
Laid „tu” páli valī.

Salīkūt vōrdus, kuri īlykti piedeņūs, vīnā vōrdā
dabōsit augu, kurū ļaudš ikdīnys ād.

1929.11, *L. Sylgaļs, Pušā*

Ar trejim burtim as kukainš asu,
Ka „p” tam prīškā pīlīkom,
Kai mōjis trauku īraugom.
Ar „g” lai vysim ļaudim bītu,
Ar „s” par nadorbim lai kliutu.

1930.1, *Uzgalīšu Jezups, Borkovā*

As asmu tymsums zāmis īškā,
Mīt manī ari dzeivinīki;
Kod burtu „s” maņ liksit priškā,
Tod b̄yšu viļnim skolōta.
Ka vīta „s” māš liksim „m”,
To tys b̄yš kotram priķšmatam.
A vītā „m” ka „p” iliksim,
Pi svōrku dalis klōtu tiksīm.

1930.3, *J. Cakuls, Borkovā*

Ar „z” as asu kotram kūkam,
Ar „g” as kotram cylvākam;
Ar „k” as dzīžu skaisti dzīsmis,
Ar „p” as vīnmār laulojūs.

1930.4, *A. Lobačs, Leivōnūs*

Ka liksit priškā „v”,
To rūkā jimš koč kurs.
Ka rakstāsīt bez „v”,
To spardāsīs i dūrš.

1930.7, *Viļōnīts*

Ar „m” as asu šū laiku karalīnā,
Ar „b” as asu kotram žydam;
Ar „l” as skrīnu otrōk par vysu,
Ar „k” as drābis caurys doru.

1930.9, A. Baculis, Vidz. artil. pulkā
Ar „d” ir nalels lidotōjs,
Kurs lūpus pīspīž doncōt,
Ar „p” ir nalels ciļviēcēš,
Kuru vysi ceņšās rādžāt.

1930.11, P. Ceiruļs, Vydsmuižā
Ka liksit priškā „k”,
To mōjōs mani rādžāsīt,
Ka rakstāsīt ar „z”,
To mežā mani satiksīt.

1931.1, P. Ceiruļs, Vydsmuižā
Ar četrim burtim cylvāks asu.
Ka manim priškā liksīt „v”,
Kai trauku mani atrāsīt.
Ka rakstāsīt ar „m”,
Par gordu iedīni nūsauksīt.

1931.3, *Pīters Smaņs, Matisānūs*

Ar „g” tu mani dabōsi,
Kod lobus dorbus dareisi.
Ar „s” ka mani raksteisi,
Par nadorbim tod sajimsi.
Ar „j” ka mani mineisi.
„Ikdīnys” grāku peļneisi.
Ar „p” tāv loba doru daudz.
Ar „z” iz golda stōv, kod cylvāks snauž.
Bez prišķburta as nīceigs, mozs,
Bet dzanyuklis maņ ļūti oss;
Tys lelys sōpis naaizdūd,
Bet mīru traucāṭ labi prūt.

1931.4, *Pīters Smaņs, Matisānūs*

Ar „v” as dzeļzī lieni orūs,
Ar „p” as dīkī maudojūs,
Ar „z” as plota kūka zorūs
Kai princeseitá karojūs.

1931.6, *J. Ceicans, Landskoronys p-školā*

Ar „t” as asmu dzeivinīks,
Ar „c” pa mani vysi brauc,
Ar „m” maņ nivīns natiṭ.

1931.8, *P. Ceiruļs, Vydsmuižā*

Nu brīsmēigīm zvierim tagad vīns,
As asu tagad dzeivinīks.
Ka „m” maņ priškā rakstāsīt,
Kai kūku mani atrassīt.

1932.1, A. Lossans, *Augustovā*
Ar „z” as asu dzeivinīks,
Kō vīgli navar sagiuṭ.
Ar „k” as maneigs giviejs asu,
Kas dereigs kotram saiminīkam.

1932.2, O. Stafeckis, *Viļānu II p.p.*
Ar „z” as asmu škeists i sylts,
Kū lobprōt ādom pušdīņōs.
Ar „p” as asmu zāmis augs,
Kas zīd sāv raibim zīdenim.

1932.5, St. Rutkovskis, *Varakļōnūs*
Ar burtu „m” muns īsōkums,
Kod asmu kotram skrūderam.
Bet ka šū burtu atmastu
I „s” tō vītā īlyktu,
Māš pi vīlys nūkliutu,
A ka šūs burtus nalyktu,
Tod zāmi miereitu.

1932.7, St. Rutkovskis, *Varakļōnūs*
Muns burts „s” ir sōkumā,
Jo asmu moziņks kukaineiṭš.
Ka šū burtu nūdzāstu
I „k” tō vītā īlyktu,
Iz manim gulātu.

1932.10, P. Zareņš, *Leiksnā*

Ka „l” maņ priškā lyktu,
Pi leita tod jiuš tyktu.
Ka „t” priškā, a „l” nūstu,
To nūkreitūt as dustu.

1932.11, P. Zareņš, *Leiksnā*

Vasals asmu, labi bārnim pateiku —
Nūjemu golvu — zivīs teiku;
Nūjemu koklu — topu orōjam par reiku;
Atškeļu kryutš — ļaudš spierdzynoju;
Ari bez vyduča asmu kas.
Kū as tá stōstu — nav pōsokys.

1932, M. Akmistenš, *Reigā*

Pīcim burtim izrokstama,
Divūs bolsūs izsokama;
    Naktī pylna, tukša dīnā
    Skumi vodu stuņdis vīna.
A ka pyrmō burta vītā
Liksit cytu, — sīnā cītā
    Leisšu tai, kai zāmī meikstā
    Dzili ūrbās usnā seiksta.
Kas tod asmu? — Minit mudri!
Kas bjš pyrmī, tī bjš gudri.

1932, *Uzgalīšu Jezups, Borkovā*
As asmu zámis plateiba
Ar četrim burtim rokstoma;
    Voi upī, jjurā, azarā,
    Vysapleik viļnim skolōta.
Ka pyrmū burtu atmássit,
To sauszámi tik atrassit;
    I manī — timsā mitekli
    Tod taisās zvieri perekli.

1932, *M. Akmistenš, Reigā*
Mani symti dzīsmū teic,
Voi ir dīna, naktš voi reits, —
    Lapni stōvu kolnā, lājī.
    A ka priškā burtu likš,
Mani izviļķš augši gaisā,
Tai ka golvai nūreibt tikš.
    Tūmār bīžōk volstūs zámī,
    Klybs, iz trejom kōjom steivs,
    Bet ar vīnu dyucūšš, dzeivs.

1933, *R. Upīte, Kolupā*
Ka burtus trejs máš salīkom,
Kai kukaineiti sastūpom,
    Ka vāļ priškā burtu liksi,
    Storp traukim sātā satiksi,
A ka pyrmū burtu streipōsi
I tō vītā cytu liksi, —
Par nadorbim tod strōpeits tiksī.

1933, Vl. Garančs, Kokarūs

Asmu kai vapna —

Ai seši burti rokstama.

Ka pyrmū burtu nūjymtu —

Sauleitá izlāktu.

1933, Ūzgalīšu Jezups, Borkovā

Saulis storu spūžumā

Laistūs tai kai pierlá,

Ka pyrmū burtu atmássit,

Tod b̄jšu as kai odota,

Bet vāļ kod burtu atmássit —

Baļsīni tik dabōsit.

1933.1, J. Cakuls, Borkovā

Asmu cīneits mōjis kūks,

Kū bitš lobprōt mīļoj;

Ari cylvāks munu rūtu

Dažkōrt čajam lītoj.

Bet nastīp pyrmū baļsīni —

As klišu cyta līta;

Pi meža zviera — liecieja

B̄jš niu muna vīta.

1933.10, *Stanislavs Kudeika, Kolupā*

Ar sešim burtim uzrokstams,

As vysim labi pazeistams.

Par kasti lobōks, dereigōks,

Daudz styprōks i ar lūkonōks.

Bet pyrmū burtu atjemūt

I „b” tō vītā pīlikūt,

Byš jōmat skots jums senōtnī,

Kur munōs rūkōs zynōtná.